

Tıp fakültesi internlerinin tıp eğitimi ile tıpta uzmanlık sınavı hakkındaki düşünceleri ve branş tercihlerinin belirlenmesi*

Duygu İlke Yıldırım¹, Kamile Marakoğlu²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Konya orcid.org/ 0000-0002-3893-5173

²Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Konya orcid.org/ 0000-0001-6510-8010

Öz

Amaç: Türkiye’de ve tüm dünyada tıp eğitiminin daha nitelikli olabilmesi için birçok adım atılmış, çalışmalar yapılmış, değişimler yaşanmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalar 1980 yılında başlamış günümüze kadar gelmiştir. Çalışmamızın amacı; tıp fakültesi öğrencilerinin, tıp eğitimine bakış açılarının mezuniyet öncesi dönemde öğrenilip tıp eğitim programlarının ilerleyebilmesine katkıda bulunmak, TUS hakkında mevcut güncel görüşleri saptamak ve öğrencilerin branş tercihlerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmaya 2016-2017 döneminde Aile Hekimliği Ana bilim dalında staj yapan 102 erkek (%56), 80 kız (%44) olmak üzere toplam 182 intern alındı. Araştırma retrospektif bir çalışmadır. Dönem VI öğrencilerinin hepsine hazırlanan anket formları dağıtıldı ve öğrencilere yüz yüze görüşme tekniği ile anket uygulandı.

Bulgular: Çalışmaya katılan internlerin %44’ü kız (n=80), %56’sı erkekti (n=102). Çalışmamıza katılan tıp fakültesi öğrencilerinin en prestijli olarak gördüğü ve tercih etmeyi düşündükleri bölümler sırasıyla; %15,9 aile hekimliği, %9,9 göz hastalıkları ve %9,3 dermatoloji, diğer %9,3’lük kısmı kulak burun ve boğaz hastalıkları olarak tercihlerini belirtmişlerdir.

Sonuç: Vardığımız sonuç hekim ve hekim adaylarının ortak amaçları tıpta uzmanlık sınavını kazanmaktır. Pratisyenliğin tıpta uzmanlık sınavını kazanana dek bir geçiş basamağı olarak düşünülmesi de ilerleyen dönemlerde pratisyen hekim sıkıntısını artıracakını düşündürmektedir. Uzmanlık bölümü seçiminde ise; uzmanlık sınavından alınan puanın, maddi getirinin ön planda olduğu, dahili branşların ilk tercihlerde yer aldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıpta uzmanlık sınavı, tıp fakültesi, intern, branş tercihi

Abstract

Objective: Several studies have been performed, changes have been occurred and many steps have been taken in order to provide more qualified medical education worldwide including Turkey. The studies in this field have started in 1980 and have appeared as an issue today. The aim of our study is to help the medical students to generate a new perspectives of medical education before graduation and to contribute to the advancement of medical education programs, to determine current opinions about examination for speciality in medicine and to determine the future expertise preferences of the students.

Material and Methods: In this study, during 2016-2017 semester 102 male (56%) and 80 female (44%) interns of Family Medicine Department were included. This investigation has a retrospective design. The questionnaire forms were distributed to all sixth grade students and a questionnaire was applied to the students.

Results: 44% (n=80) of the participants were female and 56% (n=102) were male. The most popular sections which have been considered as the most prestigious and have been preferred by the students were; 15.9% family physicians, 9.9% of eye diseases and 9.3% of dermatology, and the other 9.3% of the patients stated their preferences as ear nose and throat diseases.

Conclusion: Our study demonstrated that common goals of the physician and physician candidates are to pass the examination of the specialty in medicine. Presuming general practice as a transitional step until passing the specialty examination in medicine suggests that general practitioner shortage may appear in the following periods. The marks obtained from the exam and long-term commercial profits from the specialization field play important role in the preference of specialization. Internal departments have been located in the first preferences.

Key words: Medical examination, medicals school, interne, branch preference

Genel Tıp Derg 2019;29(4):183-189

Alınan: 21.12.2018 / 18.01.2019 / Yayınlanma: 13.12.2019

Yazışma adresi: Duygu İlke Yıldırım, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Konya

E-posta: azrailla@hotmail.com

Giriş

Türkiye’de ve tüm dünyada tıp eğitiminin daha nitelikli olabilmesi için birçok adım atılmış, çalışmalar yapılmış, değişimler yaşanmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalar 1980 yılında başlamış günümüze kadar gelmiştir. Bu süreç içinde dönüm noktası olarak Edinburg Bildirgesi (1988) ve Dünya Tıp Eğitimi Zirvesi Önerileri (1993) gösterilebilir. Edinburg Bildirgesi tıp eğitiminin amacını; tüm insanların sağlığını geliştirmeler için hekimler yetiştirmek olarak tanımlamıştır. Hekimlerin iyi bir dinleyici, dikkatli bir gözlemci, duyarlı bir iletişimci ve etkin bir klinisyen olarak yetiştirmeleri beklenmektedir (1).

Tıp eğitiminin olmazsa olmaz bazı standartları vardır. Bu alanda özellikle son yıllarda dünyada olan gelişmelere de paralel olarak günümüz tıp fakültelerinin eğitim kalitesini artırmak adına birçok önemli adım atılmıştır. Tıp eğitiminin asıl amacı, hekimliğin amacına ulaşmasında geçilmesi zorunlu kılınan bir yoldur. Tıp Eğitimi Dünya Federasyonu (World Federation for Medical Education), tıp eğitiminin amacını tüm bireylerin sağlıklı yaşamalarını sağlamak için hekim yetiştirmek olarak tanımlamaktadır (2).

Son yıllarda tıp eğitiminde gerçekleşen gelişmeler ve ilerlemeler neticesinde tüm dünyada çoğu

üniversite tıp eğitiminde köklü değişikliklere gitmeye başlamıştır. Ülkemizde de bu alanda birçok gelişme yaşanmaktadır ve tıp fakülteleri standartlarını yükseltme yolunda dünyada olan gelişmelere de paralel olarak yeni adımlar atmaktadır. Bu adımlar neticesinde tıp eğitiminin de yer alan dinamikler değişmektedir (3). Özellikle verilmesi gereken tıp eğitiminin pratik uygulamalara dayandığı, öğrencilerin aktif katılımıyla birçok tıbbi yaklaşımı uygulayarak öğrendiği bir eğitim modelinin yerleşmesinin tıp eğitimini daha ileriye götüreceği ve daha başarılı hekimler yetiştireceği de üzerinde durulan bir konudur (4).

Türkiye’de birçok uzmanlık derneğinin desteklediği Sağlık Bakanlığı’na bağlı olarak çalışan Tıpta Uzmanlık Kurulu (TUK) tarafından tıp fakültesinden mezuniyet sonrası alınan eğitim gözlemlenmekte ve yapılan değerlendirmeler sonucu tıp eğitimi geliştirilmektedir (5, 6).

Yapılan birçok çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin tıp eğitimi ile ilgili düşüncelerinin sorulmasının, memnuniyetlerinin değerlendirilmesinin, uzmanlık eğitimi ile il-

gili özgürce düşüncelerinin ifade edilmesi için bu alanda anket çalışmalarının yapılmasının tıp eğitimi kalitesini ve mesleki memnuniyeti artıracak düşünülmekte bu açıdan elde edilen sonuçlar da paylaşılmaktadır (7, 8).

Bu çalışmanın amacı; Tıp Fakültesi öğrencilerinin, tıp eğitimine bakış açılarının mezuniyet öncesi dönemde öğrenilip tıp eğitim programlarının ilerleyebilmesine katkıda bulunmak, TUS hakkında mevcut güncel görüşleri saptamak ve öğrencilerin branş tercihlerini belirlemektir.

Tablo 1. Katılımcıların özellikleri.

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	80	44.0
	Erkek	102	56.0
Kardeş Sayısı	0	5	2.7
	1	30	16.5
	2	73	40.1
	3	32	17.6
	4 ve üzeri	41	23.1

Gereç ve Yöntem

Bu çalışmaya 2016-2017 döneminde Aile Hekimliği Ana bilim dalında staj yapan 102 erkek (%56), 80 kız (%44) olmak üzere toplam 182 intern alındı. Araştırma retrospektif bir çalışmadır. Dönem VI öğrencilerinin hepsine hazırlanan anket formları dağıtıldı ve öğrencilere yüz yüze görüşme tekniği ile anket uygulandı. Çalışmada öğrencilerin sosyodemografik bilgileri, üniversiteye giriş bilgileri, tıp fakültesine seçme amaçları, aldıkları eğitime bakış açıları ve beklentileri, tıp eğitimi hakkındaki düşünceleri, mezuniyet sonrası hedefleri ve branş tercihlerini değerlendiren sorular bulunmaktadır. İstatistiksel sonuçlar için IBM SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 paket programı kullanılarak değerlendirildi. Çalışmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerden; yüzde (%) ve frekans değerleri kullanıldı ve tablolar halinde gösterildi. İstatistiksel anlamlılıklar için; niteliksel verilerin karşılaştırılmasında Ki-kare (X²) testi kullanıldı. İstatistiksel olarak anlamlılık için p<0,05 düzeyi anlamlı olarak kabul edildi. Çalışma için Selçuk Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan 21.11.2018 tarihinde 22 sayılı kararla yazılı izin alınmıştır.

Bulgular

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Çalışmaya katılan internlerin %44'ü kız (n=80), %56'sı erkekti (n=102). İnternlerin %40,1'inin 2 kardeşi (n=73), %23,1'inin 4 ve üzeri (n=41), %17,6'sının 3 kardeşi (n=32), %16,5'inin 1 kardeşi (n=30), %2,7'sinin hiç kardeşi olmadığı (n=5) saptandı. Katılımcıların %46,1'inin (n=82) gelir düzeyi iyi, %53,9'unun (n=96) gelir düzeyi orta idi. Okul başarıları açısından değerlendirilen katılımcıların %84,6'sının (n=154) okul puan ortalaması 80 altında iken %15,4'ünün (n=28) 80 ve üzerinde olduğu saptandı. İnternlerin %10,4'ünün (n=19) yabancı dil durumunun iyi, %89,6'sının (n=163) orta+kötü düzeyde olduğu görüldü. Çalışmaya alınan katılımcıların annelerinin eğitim düzeyleri sorgulandığında %44,5'inin (n=81) annesinin ilköğretim mezunu olduğu belirlendi. Katılımcıların %50,5'inin (n=92) babalarının üniversite ve üzeri, %28,6'sının (n=52) ilköğretim mezunu olduğu öğrenildi. Çalışmaya alınan internlerin %75,3'ünün (n=137) ailesinde doktor olmadığı, %24,7'sinin (n=45) ailesinde doktor olduğu saptandı. Tıpta uzmanlık alanı olarak katılımcıların %62,6'sı (n=114) dahili bilimleri, %34,1'i (n=62) cerrahi bilimleri, %3,3'ü (n=6) temel bilimleri seçmeyi düşündüğünü belirtti (Tablo 1).

Gelir	İyi Orta	82 96	46,1 53,9
Notlar	80 altı 80 ve üstü	154 28	84,6 15,4
Yabancı Dil Durumu	İyi Orta+kötü	19 163	10,4 89,6
Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil Okur-yazar İlköğretim Lise Üniversite ve üzeri	15 6 81 44 36	8,2 3,3 44,5 24,2 19,8
Baba Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil Okur-yazar İlköğretim Lise Üniversite ve üzeri	7 6 52 25 92	3,8 3,3 28,6 13,7 50,5
Ailede Doktor Var mı ?	Evet Hayır	45 137	24,7 75,3
Uzmanlık Alanı Olarak İsteddiğiniz Bölüm	Dahili Bilimler Cerrahi Bilimler Temel Bilimler	114 62 6	62,6 34,1 3,3
Toplam		182	100,0

Tablo 2'de katılımcıların cinsiyetlerine göre tıp fakültesinden mezun olduktan sonra ki hedefleri ve tıp fakültesine giriş amaçları karşılaştırılmıştır. Tıp fakültesi mezuniyet

hedefi 'TUS'u kazanmak' olan erkek öğrenciler kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olarak bulunmuştur. Mezuniyet hedefi 'başarılı doktor olmak' olan kız öğrenciler erkek öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olarak saptanmıştır. Mezuniyet hedefi 'biraz pratisyenlik yapıp sonrasında TUS'u kazanmak' olan erkek öğrenciler kız öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olarak saptanmıştır (p=0.019) (Tablo 2).

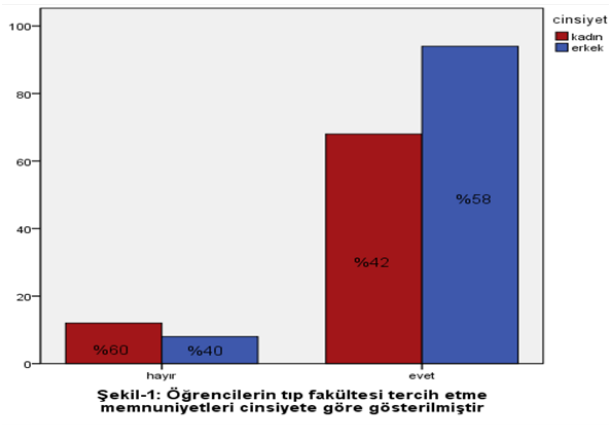
Çalışmaya alınan katılımcıların %45,1'i (n=82) doktorluğu ideal meslek olarak gördükleri için tıp fakültesine girdiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %18,7'si (n=34) insanlara yardım etmek istedikleri için, %8,8'i (n=16) saygınlığından ötürü, %8,2'si (n=15) maddi getirisinden dolayı, %6,6'sı (n=12) aile isteği sebebiyle, %5,5'i (n=10) mesleki tatmin ve %7,1'i (n=13) aldığı puanın yüksek olması sebebiyle tıp fakültesi seçtiğini belirtmiştir. Katılımcıların tıp fakültesine giriş amaçları cinsiyetlerine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların cinsiyetlerine göre mezuniyet hedefleri ve tıp fakültesine giriş amaçlarının karşılaştırılması (n=182).

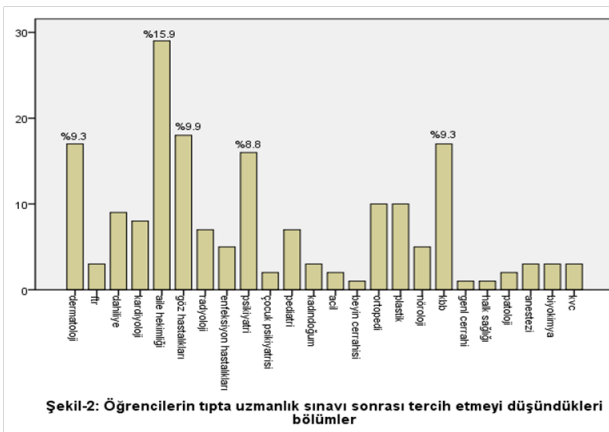
Değişken n	Kategori %	Kız n	Erkek n	p
TFM hedefi	TUS'u kazanmak	23	50	31,5 68,5
	Başarılı, iyi bir doktor olmak	51	45	53,1 46,9 7,894 0,019
	Biraz pratisyenlik yapıp sonra TUS'U kazanmak	6	7	46,2 53,8
Tıp fakültesi seçme amacınız	İdeal meslek olarak görme	38	44	46,3 53,7
	İnsanlara yardım etmek isteği	16	18	47,1 52,9
	Saygınlık	5	11	31,3 68,7
	Maddi getirisi	5	10	33,3 66,7 2,543 0,864
	Aile isteği	6	6	50,0 50,0
	Mesleki tatmin	5	5	50,0 50,0
	Puan yüksekliği	5	8	38,5 61,5

TUS: Tıpta uzmanlık sınavı; TFM: Tıp fakültesi mezuniyet.

Şekil 1'de çalışmaya katılan öğrencilerin tıp fakültesini tercih etme memnuniyetleri gösterilmiştir. Kızların %42'si (n=68), erkeklerin %58'i (n=94) memnun iken, kız öğrencilerin %60'ı (n=12), erkeklerin %40'ı (n=8) tıp fakültesi tercihlerinden memnun değildir. Katılımcıların tıp fakültesi tercih etme memnuniyetleri cinsiyete göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmamıştır (p=0.098; Şekil 1).

Şekil 2'de çalışmaya katılan öğrencilerin tıpta uzmanlık sınavı sonrası tercih etmeyi düşündükleri uzmanlık alanları gösterilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin %15,9'unun (n=29) aile hekimliği, %9,9'unun (n=18) göz hastalıkları, %9,3'ünün (n=17) dermatoloji, %9,3'ünün (n=17) kulak burun ve boğaz hastalıkları ve %8,8'inin (n=16) psikiyatri tercih edeceği saptanmıştır (Şekil-2).

Tablo 3'te katılımcıların cinsiyetlerine göre tıp fakültesinde aldıkları eğitim ve tıpta uzmanlık sınavına yönelik bazı özellikler karşılaştırılmıştır. Katılımcıların cinsiyetlerine

göre tıp fakültesinde aldıkları eğitim karşılaştırıldığında; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede memnun olduğu saptanmıştır (p=0.033). Katılımcılara TUS'un gerekliliği hakkında ki düşünceleri sorgulandığında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede TUS'ungerekliliğini düşündükleri görülmüştür (p=0.021). Katılımcıların TUS sonucu istedikleri bölümler cinsiyetlerine göre karşılaştırıldığında kızların erkeklere göre dahili bilimleri, erkeklerin kızlara göre cerrahi bilimleri ve temel bilimleri istatistiksel olarak anlamlı derecede daha çok istediği saptanmıştır (p=0.001). Katılımcıların dershaneye gitme nedenleri cinsiyetlerine göre karşılaştırıldığında erkeklerin %51'inin (n=26) kızların %49'una (n=25) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede motive olmak için gittiği saptanmıştır (p=0.01). Katılımcıların annelerinin (p=0.005) ve babalarının (p=0.026) eğitim durumu cinsiyete göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmış olup (Tablo 3); baba eğitim düzeyinin öğrencilerin tıp fakültesini ilk 5 sırada tercih etmede istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır (p=0.007) (Tablo 4).

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyetlerine göre tıp eğitimi, tıpta uzmanlık sınavı ve aileye ilişkin bazı bilgilerin karşılaştırılması.

Değişken	Kategori	Kız		Erkek		p
		n	%	n	%	
TFE	Memnunum	12	26,7	33	73,3	6.813 0.033
	Memnun değilim	24	48,0	26	52,0	
	Ermin değilim	42	49,4	43	50,6	
TUS gerekli mi?	Gerekli	41	38,0	67	62,0	7.694 0.021
	Gereksiz	21	65,6	11	34,4	
	Ermin değilim	18	42,9	24	57,1	
TUS sonucu istediğiniz bölüm nedir?	Dahili bilimler	61	54,5	51	45,5	13.883 0.001
	Cerrahi bilimler	14	24,6	43	75,4	
	Temel bilimler	5	38,5	8	61,5	
Dershaneye gitme nedeniniz nedir?	Motive olmak için	25	49,0	26	51,0	16.689 0.010
	Bunun anlatması iyi oluyor	23	63,9	13	36,1	
	Arka daşım gittiği için	6	40,0	9	60,0	
	Okulda ki eğitim TUS'a yönelik değil	7	26,9	19	73,1	
	Dershane notları daha özel ve faydalı	5	35,7	9	64,3	
	Kendi başıma çalışmıyorum	8	61,5	5	38,5	
	Ailede doktor var mı?	Hayır	54	39,4	83	
Evet	26	57,8	19	42,2		
Anne eğitim düzeyi	Okur-yazar değil	6	35,3	11	64,7	14.807 0.005
	Okur-yazar	5	50,0	5	50,0	
	İlköğretim	23	30,7	52	69,3	
	Lise	29	65,9	15	34,1	
	Üniversite ve ↑	17	47,2	19	52,8	
Baba eğitim düzeyi	Okur-yazar değil	5	41,7	7	58,3	11.054 0.026
	Okur-yazar	5	41,7	7	58,3	
	İlköğretim	12	26,7	33	73,3	
	Lise	5	31,3	11	68,8	
	Üniversite ve ↑	53	54,6	44	45,4	

TFE: Tıp fakültesi eğitimi; TUS: Tıpta uzmanlık sınavı
P<0.05; İstatistiksel olarak anlamlılık göstermektedir

Tablo 4. Katılımcıların baba eğitim düzeyinin öğrencilerin tıp tercihlerine göre karşılaştırılması.

Değişken 1-5 Arası n	%	Kategori 5 ve Üzeri n%	Tıp Tercih Sıralaması			
			χ^2	p		
Baba eğitim düzeyi		Okur-yazar değil	7	58.3	5	41.7
			7	58.3	5	41.7
			38	84.4	7	15.6
			11	68.8	5	11.3
			86	88.7	11	11.3

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma %44'ü kız (n=80) ve %56'sı (n=102)erkek toplam 182 katılımcı ile yapılmıştır. Çalışmamızda kız öğrencilerin sıklıklarının erkek öğrencilere göre daha az olması tıp fakültesini erkek öğrencilerin daha çok tercih ettiği kanısını desteklemektedir. Alper ve arkadaşlarının (ark.) yaptıkları 425 tıp fakültesi öğrencisinin dahil edildiği çalışmada katılımcıların %42,5'ini kız, %57,5'ini erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Yapılan diğer çalışmalarda kız öğrencilerin oranının %39 iken ABD'de bu oranın %43 olduğu bildirilmiştir (9-11). Bizim çalışmamızın sonuçlarına göre erkek öğrencilerin oranı yüksek bulunmuş olup bu sonuç literatür ile uyumludur.

Katılımcıların ailelerinin gelir durumu değerlendirildiğinde; %46,1'inin iyi, %53,9'unun orta gelir düzeyine sahip olduğu saptandı. Toplam 298 tıp fakültesi birinci sınıf öğrencisinin katıldığı diğer bir çalışmada katılımcıların %41,1'inin ailesinin orta gelir, %49,8'inin yüksek gelir düzeyine sahip olduğu görülmüştür (12). Yapılan diğer bir çalışmada ise toplam 300 tıp fakültesi son sınıf öğrencisi ve yeni mezun hekimin ailelerinin gelir düzeyi orta ve iyi gelir düzeyi olarak saptanmıştır (13). Bizim çalışmamızda da benzer sonucun çıkması, gelir düzeyinin orta veya iyi düzeyde olmasının tıp fakültesi tercih edilme oranını artırdığı düşünülebilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin tıp fakültesini tercih etme nedenleri sorgulandığında; ilk sırada doktorluğu ideal meslek olarak görme, ikinci sırada insanlara yardım etme isteği daha sonra sırasıyla saygınlık, maddi getiri, aile isteği, mesleki tatmin ve puan yüksekliği seyrediyordu. Gasiorowski ve ark. Polonyada tıp fakültesi öğrencilerine 1. sınıfta ve mezun olmadan hemen önce iki kez uyguladıkları çalışma sonuçlarına göre en sık neden tıba ilgi duymak iken bunu sırasıyla insanlara yardım etme isteği, sosyal prestij kazanma isteği ve maddi getiri gibi nedenler

takip etmiştir(14). Yapılan diğer bir çalışmada toplam 237 tıp fakültesi öğrencisinin tıp fakültesini seçme nedenleri arasında en sık neden %49,2 ile doktorluğun saygın bir meslek olmasıdır. Öğrencilerin %43,2'si iş garantisi olmasından, %42,6'sı tıba ilgi duyduğundan, %39,9'u insanlara yardımcı olacağından, %34,4'ü aldığı puanın yüksek olmasından ötürü seçtiğini belirtmiştir(15). Korkmaz ve Şenol'un tıp fakültesi öğrencilerine yaptıkları çalışmada cinsiyete göre tıp fakültesi seçme nedenleri anlamlılık gösterir iken erkeklerin kariyer yapmak için kadınların ise daha çok hasta bakımı için diğer insanlarla birlikte çalışmaktan motive oldukları için tıp fakültesini seçtikleri belirlenmiştir (12). Bizim çalışmamızda cinsiyete göre tıp fakültesi seçme nedenleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır fakat literatür ile uyumlu olarak insanlara yardım etme isteği, kariyer yapma, saygınlık, maddi getiri gibi nedenlerin tıp fakültesini seçme aşamasında etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca çalışmamıza katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre tıp fakültesi mezuniyet hedefleri anlamlılık göstermiş olup öğrencilerin %40,1'i tıp fakültesi mezuniyet hedefinin tıpta uzmanlık sınavını kazanmak olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç bize öğrencilerin tıp fakültesini kazandıktan sonra, tıpta uzmanlık sınavını kazanmayıda bir gereklilik olarak algıladıklarını düşündürtebilir.

Çalışmamıza alınan öğrencilerin babalarının eğitim durumları tıp fakültesi tercih sıralamasına göre karşılaştırıldığında baba eğitim durumunun %88,7'sinin üniversite ve üstü olduğu ve bu babaların çocuklarının tıp fakültesini ilk 1-5 arası sırada tercih ettiği ve bunun anlamlı olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır. Toplam 300 kişinin katıldığı diğer bir çalışmada ise %91,7 öğrencinin babasının eğitim durumu ortaokul ve üstü mezunuydu. Öğrencilerin babalarının eğitim durumunun artmasının tıp fakültesi tercihini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (13). Açıkgoz ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin %52,2'sinin babası üniversite mezunuydu ve tıp fakültesi tercihinde baba eğitim durumunun anlamlılık gösterdiği saptanmıştır(16). Yapılan çalışmalar ve bizim çalışmamız baba eğitim durumunun tıp fakültesi tercihinde etkili olduğunu göstermektedir.

Çalışmamıza katılan tıp fakültesi öğrencilerinin en prestijli olarak gördüğü ve tercih etmeyi düşündükleri ilk üç bölüm sırasıyla; %15,9 aile hekimliği, %9,9 göz hastalıkları ve %9,3 dermatoloji, diğer %9,3'lük kısmı kulak burun

ve boğaz hastalıkları olarak tercihlerini belirtmişlerdir. Özveren'in yapmış olduğu çalışmada; tıp fakültesi öğrencilerinin tercih ettikleri uzmanlık dalları sırayla; %68 kardiyoji, %37,9 plastik, rekonstrüktif ve estetik cerrahi ve %24,6 göz hastalıkları olarak saptanmıştır. Tıpta uzmanlık sınavında hiç istemedikleri uzmanlık dallarını ise sırayla; %62,3'ü genel cerrahi, %25,3'ü beyin ve sinir cerrahisi ve %23,7'si kadın hastalıkları ve doğum olarak belirtmişlerdir(13). Emül ve arkadaşlarının 137 tıp fakültesi öğrencisine yaptıkları çalışmada katılımcıların %18,2'si psikiyatriyi en çekici alanlardan biri, %16'sı ise en itici üç bölümden biri olarak algıladığını belirtmiştir. Katılımcıların en çok tercih etmeyi düşündükleri ilk üç bölüm; %27,7'si kulak, burun ve boğaz hastalıkları, %23,3'ü göz hastalıkları ve %20,5'i dahiliye olduğunu belirtmiştir (17). Özmen ve ark. 48 tıp fakültesi mezununa yapmış oldukları çalışmada en çok istenilen ilk üç bölüm; %16,7 ile iç hastalıkları, %8,3 ile kardiyoji ve %8,3 ile cildiye olarak belirtilmiştir(18). Bowman ve Halasy'nin yaptıkları bir çalışmada tıp fakültesi öğrencileri arasında en çok istenilen ilk üç bölüm sırasıyla; aile hekimliği, acil tıp ve anestezi olarak belirlenmiştir(19). Yapılan tüm bu çalışmalar ışığında; tıp öğrencilerinin ve hekimlerin çalışma şartları daha ağır olan cerrahi branşları geçen yıllar içinde artık daha az tercih ettiklerini ve aile hekimliğine olan ilginin de özellikle son yıllarda arttığını söylemek mümkündür.

Çalışmamıza katılan öğrencilere tıpta uzmanlık sınavı için dershaneye gitme durumları ve gidiyorsa nedenleri sorulduğunda; öğrencilerin %85,2'si dershaneye gittiğini, %14,8'i dershaneye gitmediğini belirtmiştir. Dershaneye giden öğrencilerin %28'i motive olmak için, %19,8'i birinin anlatması dersleri daha iyi anlamasını sağladığı için, %14,3'ü okulda aldığı eğitimin uzmanlık sınavına yönelik olmadığını düşündüğü için dershaneye gittiğini belirtmiştir. Özmen ve ark. yaptıkları çalışmada öğrencilerin %45,8'i dershaneye gitmektedir ve bunların %23'ü bir yıl dershaneye devam ederken, %77'si iki yıl dershaneye gittiğini belirtmiştir (18). Toplam 575 asistan hekime uygulanan diğer bir çalışmada; katılımcılara TUS için dershaneye gidip gitmedikleri ve nedenleri sorulduğunda çalışmaya katılanların %36,2'sinin dershaneye gittiği ve gidenlerin %91,2'sinin de dershaneyi yararlı bulduğu için gittiği saptanmıştır(20).

Çalışmamıza katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre tercih etmeyi düşündükleri bölümler anlamlılık göstermektedir.

Yapılan birçok çalışmada da bizim çalışmamızla uyumlu olarak erkek hekimlerin daha çok cerrahi bölümleri tercih ettikleri, kadınların ise dahili bilimleri tercih ettikleri gösterilmiştir(21-23). Suudi Arabistan'da beş okuldan 25 kadın tıp eğitmeni ile gerçekleştirilen çalışmada hematomolog olan bir kadın doktor aslında başka bir bölüm seçeceğini fakat yakınlarının ve arkadaşlarının kadın olduğu için onu daha rahat bir bölüme yönettiklerinden bahsetmiştir (24). Bizim çalışmamızda da benzer sonuçların elde edilmesi kız öğrencilerin dahili bölümleri daha çok sevdiği için ve hayat tarzlarına daha uygun olduğunu düşündükleri için seçmeyi istedikleri söylenebilir.

Genel olarak vardığımız sonuç hekim ve hekim adaylarının ortak amaçları tıpta uzmanlık sınavını kazanmaktır. Pratisyenliğin tıpta uzmanlık sınavını kazanana dek bir geçiş basamağı olarak düşünülmesi de ilerleyen dönemlerde pratisyen hekim sıkıntısını artıracaklarını düşündürmektedir. Uzmanlık bölümü seçiminde ise; uzmanlık sınavından alınan puanın, maddi getirinin ön planda olduğu, dahili branşların ilk tercihlerde yer aldığı görülmektedir.

Kaynaklar

1. Bulut A. Bir haber: Ulusal Çekirdek Eğitim Programı Oluşturuldu. TED. 2003;13.
2. Turan-Özdemir S. Tıp eğitimi ve standartlar. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2005;31:133-7.
3. Kolcu G, Başaran Ö, Sandal G, Saygın M, Aslançoç R, Baş FY, et al. Mesleki Beceri Eğitim Düzeyi: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi. Smyrna Tıp Dergisi 2017;3: 7-14.
4. Özdemir ST. Tıp eğitimi ve yetişkin öğrenmesi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2003;29:25-8.
5. Sağlık İ, Kanunu G. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, "Mevzuat bilgi sistemi". 2012
6. Kara İH, Günvar T, Sunay D, Başak O. Aile Hekimliği Uygulama Eğitimi: Nerede, Ne Kadar, Nasıl ve Ne Zaman. Konuralp Tıp Dergisi 2016;8.
7. Tan MN, Özçakar N, Kartal M. Asistan hekimlerin tıpta uzmanlık eğitimi kapsamında mesleki memnuniyetleri ve yaşam koşulları ile ilişkisi. 2012
8. Karaoğlu L, Şahin T, Eğri M, Pehlivan E, Genç F, Güneş G. İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi'nde araştırma görevlisi olarak çalışan hekimlerin mesleki memnuniyet düzeyi. Toplum Hekimliği Bülteni 2006;25:7-14.
9. Colborn R, Kent A, Leon B. The changing medical student

population at the University of Cape Town. South African Medical Journal 1995;85.

cal education. 2016;50:852-65.

10. Alkan N. Amerika birleşik devletleri ile ülkemiz tıp fakülterinin öğrenim gören kız öğrenci sayıları yönünden karşılaştırılması. İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi 2000;63.
11. Batenburg V, Smal J, Lodder A, Melker Rd. Are professional attitudes related to gender and medical specialty? Medical education 1999;33:489-92.
12. Korkmaz H, Şenol Y. Tıp öğrencilerinin kariyer seçimine yönelik motivasyonları ve karakteristik özellikleri: Program geliştirme açısından doğurguları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2013;28:258-68.
13. Özveren CP. Tıpta uzmanlık sınavına hazırlanan son sınıf öğrencileri ve yeni mezun hekimlerin acil tıp uzmanlık dalı hakkındaki görüşleri ve tercihlerini etkileyen faktörler. 2015
14. Gaşiorowski J, Rudowicz E, Safranow K. Motivation towards medical career choice and future career plans of Polish medical students. Advances in health sciences education 2015;20:709-25.
15. Dörtüol UDBG, Doktor U, Müdürlüğü Ais. Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası ile ilgili düşünceleri, kariyer seçimleri ve etkileyen faktörler. Tıp Eğitimi Dünyası 16:12-21.
16. Açıköz B, İnan D, Ayoğlu FN, editors. Tıp öğrencilerinin hekimlik mesleği hakkındaki düşüncelerinin ve meslek seçimini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. Halk sağlığı kongresi; 2014
17. Emül M, Dalkıran M, Uzunoğlu S, Tosun M, Duran A, Yavuz R, et al. Tıpta uzmanlık sınavına hazırlanan öğrencilerin psikiyatri asistanlığı hakkındaki tutumları. Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi 2010;23:223-9.
18. Özmen P, Şahin S, Çetin M, Türk YZ. 2012 Yılı Gülhane Askeri Tıp Fakültesi Mezunu Tabiplerin eğitim algıları ve gelecek düşünceleri. Gulhane Medical Journal 2013;55.
19. Bowman R, Halasy M. Preventing rural workforce by design. Rural & Remote Health 2014;14.
20. Çiçek C, Terzi C. Tıpta uzmanlık eğitimi (İzmir ölçekli iki araştırma ve karşılaştırmalı sonuçları). Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayınları, 2006
21. Young A, Chaudhry HJ, Pei X, Halbesleben K, Polk DH, Dugan M. A census of actively licensed physicians in the United States, 2014. Journal of Medical Regulation 2015;101:7-22.
22. Kim Y-Y, Kim U-N, Kim YS, Lee J-S. Factors associated with the specialty choice of Korean medical students: a cross-sectional survey. Human resources for health 2016;14:45.
23. Tekin Ç, Güneş G, Türkol E. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Tıpta Uzmanlık Tercihleri ve Etkileyen Faktörler. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2013;1:5-10.
24. Alwazzan L, Rees CE. Women in medical education: views and experiences from the Kingdom of Saudi Arabia. Medi-